

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDU PRO VEŘEJNOU SLUŽBU EVROPSKÉ UNIE (prvního senátu)

18. září 2012 *

„Veřejná služba — Povinnost poskytnout pomoc — Článek 24 služebního řádu —
Psychické obtěžování — Správní šetření“

Ve věci F-58/10,

jejímž předmětem je žaloba podaná na základě článku 270 SFEU, jenž je použitelný na Smlouvu o ESAE na základě jejího článku 106a,

Timo Allgeier, dočasný zaměstnanec Agentury Evropské unie pro základní práva, s bydlištěm ve Vídni (Rakousko), zastoupený L. Levi a M. Vandenbussche, advokátkami,

žalobce,

proti

Agentuře Evropské unie pro základní práva (FRA), zastoupené M. Kjærumem, jako zmocněncem, ve spolupráci s B. Wägenbaurem, advokátem,

žalované,

SOUD PRO VEŘEJNOU SLUŽBU (první senát),

ve složení H. Kreppel (zpravodaj), předseda, E. Perillo a R. Barents, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: J. Tomac, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. prosince 2011,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žalobou doručenou kanceláři Soudu dne 16. července 2010 se T. Allgeier domáhá zejména zrušení rozhodnutí Agentury Evropské unie pro základní práva (dále jen „FRA“ nebo „Agentura“), kterým byla zamítnuta jeho žádost o pomoc, jakož i toho, aby byla FRA uložena povinnost zaplatit mu náhradu škody.

* Jednací jazyk: angličtina.

Právní rámec

- 2 Článek 12a odst. 3 služebního řádu úředníků Evropské unie (dále jen „služební řád“) stanoví, že „[p]sychickým obtěžováním“ se rozumí každé nepřístojné chování, které trvá po delší dobu, je opakované nebo systematické a zahrnuje mluvené nebo psané projevy, úmyslná jednání nebo gesta učiněná úmyslně, které mohou těžce poškodit osobnost, důstojnost nebo fyzickou či psychickou integritu člověka“.

- 3 Podle článku 24 služebního řádu:

„Unie pomáhá všem úředníkům zejména při postupu proti jakékoli osobě, která se dopustila vyhrožování, urážky nebo pomluvy nebo jiného útoku vůči osobě nebo majetku, kterému je tato osoba nebo člen její rodiny vystavena z důvodů svého postavení nebo služebních povinností.

Společně a nerozdílně nahradí úředníkovi škody utrpěné v takových případech, pokud úředník nezpůsobil škodu úmyslně nebo hrubou nedbalostí a nemůže-li získat náhradu způsobené škody od jejího původce.“

Skutkový základ sporu

- 4 Dne 1. ledna 2002 byl žalobce přijat do zaměstnání Evropským střediskem pro sledování rasismu a xenofobie (EUMC) na základě pracovní smlouvy dočasného zaměstnance na dobu čtyř let, která byla obnovena od 1. ledna 2006 na dobu dalších čtyř let. Dotyčný byl nejprve přidělen odboru „Výzkumu a sítě“, aby v něm zajišťoval zejména řízení postupů zadávání veřejných zakázek a smluv evropské informační sítě o rasismu a xenofobii.
- 5 Dne 22. září 2005 byl žalobce převeden na odbor 1 „Správa“, jehož úkolem je centralizovat veškeré postupy zadávání veřejných zakázek. Vedoucím tohoto odboru byl v dané době pan M., jeden ze dvou zaměstnanců, který byl žalobcem později nařčen z psychického obtěžování. Pan M. byl v té době rovněž zástupcem ředitele EUMC.
- 6 V rámci odboru 1 „Správa“ byl žalobce jako asistent pro zadávání veřejných zakázek pověřen veškerými otázkami týkajícími se zadávání těchto zakázek.
- 7 Pan A., další zaměstnanec nařčený žalobcem z psychického obtěžování, byl EUMC přijat do zaměstnání v roce 2005 a zařazen na odbor 1 „Správa“ jako hlavní osoba odpovědná za zadávání zakázek.
- 8 EUMC v prosinci 2005 jednalo se společností S. o smlouvě o dodání soukromé pobočkové telefonní ústředny za částku 34 391,43 eur. Dne 23. prosince 2005 byla smlouva podepsaná EUMC zaslána společnosti S. k podpisu.
- 9 V lednu 2006 začala společnost S. tuto smlouvu plnit, přestože ji ještě nepodepsala. EUMC mělo za to, že společnost akceptovala jeho podmínky, a provedlo tedy převedení rozpočtových prostředků ve výši 34 391,43 eur z roku 2005 do roku 2006.
- 10 V březnu 2006 EUMC a společnost S. rozhodly, že smlouva bude pozměněna dodatkem.
- 11 Dne 19. dubna 2006 se žalobce v doprovodu jednoho ze svých kolegů vydal do prostor společnosti S. a požádal ji o podepsání smlouvy a dodatku a o datování smlouvy k 23. prosinci 2005 a dodatku k 15. lednu 2006. Podle žalobce se tento krok uskutečnil na výslovnou žádost pana M. a byl odůvodněn jeho snahou uvést převod rozpočtových prostředků, který se už na základě smlouvy uskutečnil, do souladu s právními předpisy.

- 12 V dubnu 2006 žalobce na základě článku 22a služebního řádu upozornil pány M. a A., že převedení rozpočtových prostředků postrádá právní základ, protože smlouva nebyla ke dni 31. prosince 2005 podepsána všemi smluvními stranami. Žalobce dodal, že antidatování smlouvy představuje podvod, jehož účelem je zastřít protiprávnost převodu rozpočtových prostředků.
- 13 Vzhledem k tomu, že se postoj žalobce a pánů M. a A. týkající se regulérnosti převodu rozpočtových prostředků lišil, informoval žalobce o situaci vnitřního auditora EUMC.
- 14 Na schůzi, která se uskutečnila dne 28. dubna 2006, žalobce rovněž informoval paní Winkler, ředitelku EUMC, o tlacích, které na něj jsou vyvíjeny, aby se vydal do prostor společnosti S. a dosáhl u ní antidatování smlouvy.
- 15 Ředitelka EUMC dne 22. května 2006 rozhodla o zrušení smlouvy se společností S. z toho důvodu, že společnost S. tuto smlouvu antidatovala za přítomnosti dvou zaměstnanců EUMC, a uvedení nesprávného data představuje nesrovnalost.
- 16 Když se však ředitelka EUMC dozvěděla, že datum uvedené ve smlouvě může být pozměněno, souhlasila nakonec dne 6. června 2006 s tím, že smlouva nebude zrušena, a nařídila, aby byla data podpisu společnosti S. na smlouvě a dodatku pozměněna tak, aby odpovídala skutečnosti.
- 17 Téhož dne, 6. června 2006, žalobce znovu navštívil prostory společnosti S., aby tato společnost změnila data podpisu. Zástupci společnosti S. tedy ve smlouvě uvedli datum 19. dubna 2006 a v dodatku uvedli datum 6. června 2006.
- 18 Žalobce tvrdí, že po 6. červnu 2006 se jeho vztahy s pány M. a A. značně zhoršily. Má za to, že skutečnost, že vyjádřil svou zdrženlivost vůči antidatování smlouvy dohodnuté se společností S. a informoval ředitelku EUMC o tom, co považoval za podvodný postup, pány M. a A. podnítila k tomu, aby ho psychicky obtěžovali a především aby jej zbavili úkolů, pro které byl přijat, a izolovali jej v rámci EUMC.
- 19 Dne 1. března 2007 se FRA stala právní nástupkyní EUMC.
- 20 Dne 25. června 2007 byl Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) doručen anonymní dopis, ve kterém byly uvedeny nesrovnalosti, kterých se pan M. dopustil při výkonu svých úkolů; tyto nesrovnalosti se týkaly zejména postupů přijímání do zaměstnání, antidatovaného podpisu smlouvy o dodávkách, protiprávního přiznání příspěvků na vzdělání některým zaměstnancům a špatného finančního řízení.
- 21 V červenci 2007 ředitel FRA ze své funkce odstoupil a prozatímním ředitelem Agentury se stal pan M.
- 22 Dne 28. listopadu 2007 OLAF zahájil interní vyšetřování týkající se údajných nesrovnalostí uvedených v dopise ze dne 25. června 2007. V době od 15. do 17. ledna 2008 provedl OLAF kontrolu v prostorách FRA.
- 23 Dne 1. června 2008 byl M. Kjærum, do té doby výkonný ředitel dánského institutu pro lidská práva (Institut for Menneskerettigheder) (dále jen „IMR“), jmenován ředitelem FRA.
- 24 Dopisem ze dne 23. června 2008 žalobce podal k M. Kjærumovi žádost o pomoc podle článku 24 služebního řádu. V tomto dopise uvedl, že je obětí psychického obtěžování ze strany pánů M. a A., a požádal FRA o přijetí opatření nezbytných k ukončení této situace.

- 25 Na základě této žádosti ředitel FRA dne 7. července 2008 rozhodl převést žalobce z odboru 1 „Správa“ na odbor 3 „Komunikace a vnější vztahy“. Ředitel se mimoto s žalobcem bez přítomnosti jeho advokátů setkal dne 7., 8., a 11. července 2008, aby přezkoumal, zda neexistuje jiná možnost než formální řízení stanovené v článku 24 služebního řádu. Tento návrh žalobce odmítl.
- 26 Dopisem ze dne 18. července 2008, adresovaným řediteli FRA, žalobcovi advokáti potvrdili, že žalobce trvá na své žádosti o pomoc, a požádali, aby jim byla oznámena procesní pravidla a podmínky správního vyšetřování. Advokáti žalobce FRA rovněž vyzvali, aby uhradila jejich odměny.
- 27 Téhož dne, 18. července 2008, ředitel FRA žalobce informoval o svém rozhodnutí zahájit vyšetřování.
- 28 Koncem července 2008 žalobce začal čerpat volno z důvodu nemoci. Toto volno bylo prodlouženo do poloviny září 2009.
- 29 Dopisem ze dne 22. října 2008 ředitel FRA informoval žalobcovy advokáty o svém rozhodnutí pověřit pana Jensena vedením vyšetřování (dále jen „vyšetřovatel“). V této době zastával vyšetřovatel funkci předsedy správní rady IMR.
- 30 Dopisem ze dne 18. listopadu 2008 žalobce položil několik otázek týkajících se vyšetřování, zejména otázku týkající se anonymity, která by měla být vyhrazena svědkům.
- 31 Dopisem ze dne 16. ledna 2009 ředitel FRA odpověděl na otázky položené žalobcem v jeho dopise ze dne 18. listopadu 2008. Uvedl, že svědkům bude zaručena anonymita pouze v případě, že taková potřeba jasně vyplývá z okolností věci.
- 32 Dne 20. února 2009 FRA žalobci doručila dokument nadepsaný „Právní rámec správního vyšetřování“ vypracovaný ředitelem po konzultaci s vyšetřovatelem.
- 33 Vyšetřovatel provedl tři slyšení, z nichž první se uskutečnilo ve dnech 2. a 3. března 2009, druhé ve dnech 23., 24. a 25. března 2009 a třetí ve dnech 23. a 24. dubna 2009. Při prvním slyšení byl vyšetřovatelem vyslechnut žalobce i pánové M. a A. Během druhého slyšení kromě žalobce a pana M. vyšetřovatel vyslechl tři svědky, jejichž jména navrhl pan M., a dva další zaměstnance, jejichž vyslechnutí považoval za nezbytné. Konečně pak byli v rámci třetího slyšení vyslechnuti žalobce a pan M., a rovněž další tři zaměstnanci.
- 34 OLAF ve zprávě vypracované dne 22. června 2009 po ukončení svého interního vyšetřování dospěl k závěru, že tvrzení uvedená v dopise ze dne 25. června 2007 nejsou opodstatněná, a doporučil, aby toto vyšetřování nemělo žádné disciplinární nebo trestně právní důsledky. Zpráva byla zaslána řediteli FRA dopisem ze dne 25. června 2009.
- 35 Dne 16. července 2009 vypracoval vyšetřovatel návrh zprávy o vyšetřování. V tomto návrhu vyšetřovatel dospěl k závěru, že se nejedná o psychické obtěžování. Navrhl rovněž, aby FRA dala panu M. napomenutí vzhledem k tomu, že je odpovědný za „intenzivní atmosféru strachu“ na odboru 1 „Správa“. Návrh zprávy byl oznámen žalobci, a rovněž pánům M. a A.
- 36 Dne 31. srpna 2009 předložil žalobce své připomínky k návrhu zprávy.
- 37 Dne 15. září 2009 vyšetřovatel vypracoval konečnou verzi zprávy o vyšetřování (dále jen „závěrečná zpráva“). Vyšetřovatel potvrdil své stanovisko o neexistenci psychického obtěžování.
- 38 Dne 16. září 2009 byla závěrečná zpráva oznámena žalobci, aby mohl předložit veškeré relevantní připomínky, což učinil dne 22. září 2009.

- 39 Rozhodnutím ze dne 16. října 2009, které bylo žalobci doručeno téhož dne, ředitel FRA rozhodl, že vůči pánům M. a A. nebude zahájeno disciplinární řízení (dále jen „sporné rozhodnutí“). Ředitel připustil, že vztahy mezi žalobcem na straně jedné a pány M. a A. na straně druhé byly konfliktní zejména v důsledku „střetu osobností“ a „odlišných přístupů týkajících se sociálních interakcí“, a že pan M. se mohl snažit vyřešit konflikt jiným způsobem, aby zmírnil napětí a vytvořil žalobci příznivé pracovní prostředí. Ředitel ovšem zdůraznil, že psychické obtěžování nebylo možné prokázat. Vzhledem k výše uvedeným okolnostem ředitel nakonec dospěl k závěru, že náklady rozumně vynaložené žalobcem v rámci vyšetřování mu budou nahrazeny.
- 40 Ve svých písemných vyjádřeních FRA tvrdí, že téhož dne, 16. října 2009, se ředitel FRA osobně setkal s panem A. a poté s panem M., aby jim připomněl, že v rámci služby je nutné dodržovat zásady řádné správy a že v jejich případě je nezbytné zlepšit každodenní uplatňování těchto zásad.
- 41 Od 1. ledna 2010 byla smlouva žalobce prodloužena na dobu neurčitou.
- 42 Podáním ze dne 14. ledna 2010 podal žalobce stížnost proti spornému rozhodnutí.
- 43 Rozhodnutím ze dne 6. dubna 2010, které bylo doručeno následující den 7. dubna 2010, ředitel FRA stížnost zamítl.

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

- 44 Projednávaná žaloba byla podána dne 16. července 2010.
- 45 Žalobce navrhuje, aby Soud:
- zrušil sporné rozhodnutí;
 - případně zrušil rozhodnutí ze dne 6. dubna 2010 o zamítnutí stížnosti;
 - určil, že byl obětí psychického obtěžování ze strany pánů M. a A., se všemi disciplinárními důsledky, které z toho vyplývají; nebo podpůrně, i) zahájil nové správní vyšetřování, které bude spravedlivé, nezávislé a nestranné, včetně vytvoření skupiny odborníků pověřených správním vyšetřováním, a ii) přijal všechna nezbytná opatření, aby vyšetřování bylo spravedlivé a bez jakýchkoli nátlaků a případného ovlivňování;
 - přiznal mu náhradu hmotné újmy předběžně odhadnuté na 71 823,23 eur;
 - přiznal mu částku ve výši 85 000 eur jako náhradu jeho nemotné újmy vyplývající ze způsobu vedení řízení a přijetí sporného rozhodnutí;
 - uložil FRA náhradu nákladů řízení.
- 46 FRA navrhuje, aby Soud:
- zamítl žalobu;
 - uložil žalobci náhradu nákladů řízení.
- 47 Návrh na smírné narovnání sporu, který soudce zpravodaj učinil účastníkům řízení, nebyl úspěšný.

Právní otázky

K návrhovým žádáním směřujícím ke zrušení rozhodnutí ze dne 6. dubna 2010 o zamítnutí stížnosti

- 48 Podle ustálené judikatury návrhová žádání, která formálně směřují ke zrušení rozhodnutí o zamítnutí stížnosti, mají v případě, kdy toto rozhodnutí nemá samostatný obsah, ten účinek, že je Soudu předložen akt, proti němuž byla podána stížnost (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 17. ledna 1989, Vainker v. Parlament, 293/87, bod 8; rozsudek Soudu ze dne 9. července 2009, Hoppenbrouwers v. Komise, F-104/07, bod 31). Za těchto okolností, vzhledem k tomu, že rozhodnutí ze dne 6. dubna 2010 o zamítnutí stížnosti nemá samostatný obsah, musí být návrhová žádání směřující k jeho zrušení považována za návrhová žádání směřující pouze proti spornému rozhodnutí.

K návrhovým žádáním směřujícím k tomu, aby Soud určil, že žalobce byl obětí psychického obtěžování

- 49 Vzhledem k tomu, že výše uvedená návrhová žádání směřují ve skutečnosti k tomu, aby Soud uznal opodstatněnost některých žalobních důvodů uvedených na podporu návrhových žádání směřujících ke zrušení sporného rozhodnutí, musí být tato návrhová žádání prohlášena za nepřipustná (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 30. listopadu 1993, Vienne v. Parlament, T-15/93, bod 13).

K návrhovým žádáním směřujícím ke zrušení sporného rozhodnutí

- 50 Na podporu návrhových žádání směřujících ke zrušení sporného rozhodnutí žalobce uvádí soubor žalobních důvodů vycházejících zejména:
- z nedostatku nestrannosti vyšetřovatele;
 - z odmítnutí vyšetřovatele zaručit svědkům anonymitu;
 - z nesprávného právního posouzení při výkladu právního pojmu „psychické obtěžování“;
 - ze zjevně nesprávného posouzení ze strany vyšetřovatele při odmítnutí konstatovat existenci psychického obtěžování.
- 51 Nejprve je třeba přezkoumat žalobní důvod vycházející z nedostatku nestrannosti vyšetřovatele a také žalobní důvod vycházející z protiprávnosti odmítnutí vyšetřovatele zaručit svědkům anonymitu.

Argumenty účastníků řízení

- 52 V případě první žalobní důvod vycházející z údajného nedostatku nestrannosti vyšetřovatele žalobce vysvětluje, že vyšetřovatel před tím, než byl pověřen vedením vyšetřování, zastával funkci předsedy správní rady IMR. Pan Kjærum dříve, než byl dne 1. června 2008 jmenován ředitelem FRA, byl výkonným ředitelem téhož institutu. Žalobce dodává, že IMR uzavřel s FRA důležitou smlouvu o poskytování informací týkajících se diskriminace na základě sexuální orientace a že vyšetřovatel a pan Kjærum jsou spoluautory akademického díla. Podle žalobce tak bylo v zájmu vyšetřovatele zachovat dobré jméno FRA a zbavit ho veškerých obvinění z psychického obtěžování. Žalobce dodává, že předmětem pochybnosti je i vyšetřovatelova subjektivní nestrannost, o čemž svědčí zejména nedostatečná podrobnost závěrečné zprávy.

- 53 K druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu z protiprávnosti odmítnutí vyšetřovatele zaručit svědkům anonymitu žalobce tvrdí, že takovéto odmítnutí, které je v rozporu s „[p]rávním rámcem správního vyšetřování“, vedlo některé osoby k odmítnutí svědecké výpovědi nebo k nedostatečně upřímné svědecké výpovědi ze strachu z represí.
- 54 FRA ve své žalobní odpovědi navrhuje výše uvedené žalobní důvody zamítnout.
- 55 FRA zaprvé tvrdí, že ze spisu nevyplývá nic, čím by bylo možné odůvodnit podezření z nedostatku nestrannosti vyšetřovatele, a to jak vůči žalobci, tak i vůči zaměstnancům, které žalobce obvinil. Zvláště pak ani okolnost, že vyšetřovatel a ředitel v minulosti udržovali pracovní vztahy v rámci IMR, ani existence obchodního vztahu mezi FRA a tímto institutem nedávají v této souvislosti důvod k pochybnostem.
- 56 FRA dále vysvětluje, že okolnosti věci si nevyžadovaly anonymitu svědků, a dodává, že v každém případě vzhledem ke skutečnosti, že Agentura je malá, by anonymita pro svědky nepředstavovala záruku.

Závěry Soudu

- 57 Úvodem je třeba zdůraznit, že ředitel při přijetí sporného rozhodnutí v podstatě vycházel ze skutečností zjištěných vyšetřovatelem v průběhu vyšetřování, jakož i z jeho závěrů uvedených v závěrečné zprávě. Svědčí o tom skutečnost, že v samotném znění sporného rozhodnutí ředitel výslovně zamítl stížnost na psychické obtěžování s odkazem na věc, „tak jak je popsána vyšetřovatelem v závěrečné zprávě“.
- 58 Je tedy nutné určit, zda bylo vyšetřování stíženo vadami, jak tvrdí žalobce.
- K nedostatku nestrannosti vyšetřovatele
- 59 Žalobce zpochybňuje jak objektivní, tak i subjektivní nestrannost vyšetřovatele. Podle žalobce se vyšetřovatel v důsledku své funkce v IMR nejenže objektivně nachází v situaci, která může vyvolat pochybnosti o jeho nezávislosti, ale navíc nevedl nestranně ani samotné vyšetřování.
- 60 V této souvislosti, pokud jde o objektivní nestrannost vyšetřovatele, z žádného dokumentu ve spisu nevyplývá – a žalobce to ani netvrdí – že by vyšetřovatel měl blízký vztah k zaměstnancům přímo dotčeným žádostí o pomoc, tedy k žalobci a dvěma zaměstnancům, které žalobce obvinil z psychického obtěžování. Mimoto samotná skutečnost, že pan Kjærum a vyšetřovatel v minulosti udržovali pracovní vztahy v IMR a že byli spoluautory akademického díla, nemůže znamenat, že by nezávislost vyšetřovatele při vedení vyšetřování byla ohrožena nebo že by se z pohledu třetích osob mohla jevit jako ohrožená (viz v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 11. září 2002, Willeme v. Komise, T-89/01, bod 58).
- 61 Je však nesporné, že IMR, jehož předsedou správní rady byl vyšetřovatel ke dni, kdy byl pověřen vést vyšetřování, uzavřel s FRA smlouvu na částku ve výši téměř 500 000 eur za účelem poskytovat FRA informace týkající se diskriminace na základě sexuální orientace v Dánsku v období od roku 2007 do roku 2008. Navíc v době, kdy vyšetřovatel vedl vyšetřování, mohla být tato smlouva v budoucnu několikrát prodloužena, jak FRA potvrdila na jednání.
- 62 Vzhledem k těmto skutečnostem tedy existence a důležitost obchodního vztahu existujícího mezi FRA a IMR mohla u žalobce vyvolat důvodné pochybnosti o objektivní nestrannosti vyšetřovatele, neboť žalobce mohl pociťovat legitimní obavy, že vyšetřovatel, snažící se zachovat existenci tohoto obchodního vztahu, byl veden vůlí chránit dobrou pověst Agentury.

- 63 Je pravda, že vyšetřovatel v rámci IMR přímo nezastával výkonné funkce, které přísluší řediteli a vedoucím jednotlivých oddělení institutu. Avšak z písemností ve spisu vyplývá ústřední role správní rady – a tedy jejího předsedy – ve fungování IMR. Svědčí o tom skutečnost, že IMR v úvodníku zveřejněném na jeho internetové stránce v červnu 2008 uvedl, že správní rada pod vedením pana Jensena bude nadále dohlížet na „generální ředitelství [IMR]“. Na internetové stránce IMR bylo ve stejném období dále uvedeno, že správní rada je „zodpovědná za všechny věcné a odborné otázky, včetně výzkumu a strategie“.
- 64 Vyšetřovatel, jehož sekretariát navíc vedla jedna z asistentek ředitele FRA, proto nesplňoval podmínky vyžadované k tomu, aby nemohla být zpochybněna jeho objektivní nestrannost.
- 65 Žalobce proto důvodně tvrdí, že z tohoto důvodu a za zvláštních okolností projednávané věci bylo vyšetřování stíženo vadami.
- 66 Pokud jde o subjektivní nestrannost vyšetřovatele, i když písemnosti ze spisu neumožňují dospět k závěru, že vyšetřovatel vedl vyšetřování ve prospěch zaměstnanců obviněných žalobcem, Soud považuje za politováníhodné, že vyšetřovatel v průběhu vyšetřování poskytl pánům M. a A. veškerou korespondenci mezi FRA na straně jedné a žalobcem a jeho poradci na straně druhé, přestože část této korespondence týkající se žádosti, aby FRA uhradila odměny advokátů vynaložené žalobcem, se netýkala ani pana M., ani pana A..
- 67 Rovněž, zatímco žalobce připojil ke své žádosti o pomoc velký počet dokumentů, vyšetřovatel věnoval diskusi o opodstatněnosti vznesených výhrad méně než tři skutečné strany – krom toho bez uvedení podrobností – z dvanácti stran, které tvořily závěrečnou zprávu, zbytek zprávy se přitom omezil na uvedení skutkových okolností, které účastníci nezpochybnili, na uvedení právních předpisů a na popis řízení.
- K odmítnutí zaručit svědkům anonymitu
- 68 Úvodem je nutné připomenout, že před začátkem vyšetřování ředitel ve spolupráci s vyšetřovatelem vypracoval „[p]rávní rámec správního vyšetřování“. Tento rámec, jehož uplatnění účastníci řízení nezpochybnili, obsahoval část nadepsanou „podmínky týkající se výsledku svědků“, která konkrétně stanovila, že „svědkům nemůže být zaručena anonymita vůči žádnému účastníkovi řízení, kromě případu, že by nezbytnost anonymity jasně vyplynula ze zvláštních okolností“.
- 69 Je tedy nutné přezkoumat, zda v projednávaném případě zvláštní okolnosti vyžadovaly, aby vyšetřovatel přiznal anonymitu svědkům, které vyslechl, jakož i těm, které by mohl vyslechnout.
- 70 Vzhledem ke zvláštním okolnostem projednávaného případu je odpověď Soudu na tuto otázku kladná.
- 71 Sám vyšetřovatel si totiž byl plně vědom toho, že pro zaměstnance bylo obtížné svědčit bez záruky, že jejich identita nebude sdělena dvěma osobám obviněným z psychického obtěžování. V závěrečné zprávě tak vyšetřovatel uvedl, že „v mnoha případech mohl pozorovat, že zaměstnanci FRA – zejména odboru 1 ‚Správa‘ – nebyli ochotni, nebo se dokonce bránili svědčit ze strachu z represí“, a že zejména jeden z nich, jemuž bylo poskytnutí anonymity i přes jeho žádost odmítnuto, „odmítl svědčit“. Vyšetřovatel rovněž zdůraznil, že přestože „ostatní osoby i přes počáteční zdrženlivost nakonec s poskytnutím svědecké výpovědi souhlasily, [měl] velmi jasný dojem, že zdaleka neřekly vše, co říci mohly“, a že proto „[nemůže] vyloučit možnost, že toto vyšetřování neobjasnilo celou pravdu a že případná další vyšetřování tak rovněž neučiní“. Konečně jako závěr závěrečné zprávy vyšetřovatel upřesnil, že vzhledem k obtížím, se kterými se setkal při přesvědčování zaměstnanců, aby svědčili, „byla poskytnutá svědectví velmi omezená“.

- 72 Je rovněž nutné poukázat na skutečnost, že vyšetřovatel současně se zdůrazněním těchto obtíží upozornil, že vyšetřování umožnilo odhalit „intenzivní atmosféru strachu na odboru 1 ‚Správa‘, která měla za následek, že se zaměstnanci neodvážili vyjádřit své názory, nebo byli přinejmenším velmi neochotní tak učinit“.
- 73 Přestože tedy všechny okolnosti uvedené samotným vyšetřovatelem jej měly vést k tomu, aby zaručil anonymitu svědků, v rozporu s uvedeným tak neučinil i přesto, že žalobce o takovýto postup žádal.
- 74 Je pravda, že vyšetřovatel v závěrečné zprávě odůvodnil odmítnutí zaručit anonymitu svědků navrženou žalobcem skutečností, že takováto ochrana by byla iluzorní, protože podle jeho názoru osoby obviněné v žádosti o pomoc nepochybně mohly s vysokou mírou pravděpodobnosti odhalit původ určitých informací. Není však vůbec prokázáno, že pokud by anonymita byla přiznána, vyšetřovatel by nemohl svědkům zajistit vhodnou ochranu, a zejména že by nemohl vypracovat protokol o výsledku za podmínek, které by zabránily identifikaci dotčených osob.
- 75 Mimoto je nutné poukázat na to, že dne 6. února 2009 hlavní zaměstnanec obviněný žalobcem, pan M., zaslal řediteli, jehož byl současně podřízeným, zprávu, ve které mu oznámil, že „anonymitu [svědků] [nelze] za žádných okolností akceptovat“. Vzhledem k souvislostem popsáním samotným vyšetřovatelem, konkrétně vzhledem k „intenzivní atmosféře strachu na odboru 1 ‚Správa‘“, takováto zpráva a její znění potvrzuje, že anonymita svědků byla nezbytná k tomu, aby vyšetřování mohlo být provedeno za odpovídajících podmínek.
- 76 Za těchto okolností má Soud za to, že odmítnutí vyšetřovatele zajistit anonymitu svědků mu neumožnilo provést úplný přezkum okolností projednávané věci, a vyšetřování tak vykazuje nesrovnalosti.
- 77 V důsledku toho, a vzhledem k tomu, že – jak bylo uvedeno – ředitel při přijímání sporného rozhodnutí vycházel ze závěrečné zprávy, je nutné toto rozhodnutí považovat za protiprávní.
- 78 Vzhledem k tomu, že první dva žalobní důvody vznesené proti spornému rozhodnutí jsou opodstatněné, musí být uvedené rozhodnutí zrušeno, aniž je nutné zkoumat další žalobní důvody a zejména ty, které vychází z nesprávného právního posouzení při výkladu právního pojmu psychické obtěžování a existence psychického obtěžování.

K návrhovým žádáním na náhradu škody

Argumenty účastníků řízení

- 79 Žalobce navrhuje, aby byla FRA uložena náhrada hmotné újmy v celkové výši 71 823,23 eur, kterou utrpěl v důsledku psychického obtěžování.
- 80 Žalobce navíc navrhuje, aby Soud uložil FRA, aby mu zaplatila částku ve výši 85 000 eur jako náhradu nehmotné újmy způsobené na straně jedné utrpěným psychickým obtěžováním a na straně druhé protiprávností sporného rozhodnutí, které odmítlo určit existenci uvedeného obtěžování.
- 81 FRA navrhuje, aby byla návrhová žádání na náhradu škody zamítnuta.

Závěry Soudu

- 82 Zprvé, v případě návrhových žádání směřujících k tomu, aby byla FRA uložena náhrada hmotné a nehmotné újmy utrpěné v důsledku psychického obtěžování, je důležité poukázat na to, že účelem čl. 24 druhého pododstavce služebního řádu je náprava škod způsobených úředníku nebo zaměstnanci

jednáními třetích osob nebo jiných úředníků uvedených v prvním pododstavci tohoto článku za předpokladu, že se úředník nemohl domoci nápravy přímo na původcích těchto jednání (viz usnesení Soudního dvora ze dne 5. října 2006, Schmidt-Brown v. Komise, C-365/05 P, bod 78). Přípustnost žaloby na náhradu škody podané úředníkem nebo zaměstnancem podle čl. 24 druhého pododstavce služebního řádu je tak podmíněna vyčerpáním vnitrostátních procesních prostředků v rozsahu, v němž tyto prostředky účinně zajišťují ochranu dotčených osob a mohou vést k náhradě tvrzené škody (viz rozsudek Tribunálu ze dne 9. března 2005, L v. Komise, T-254/02, bod 148; rozsudek Tribunálu ze dne 12. července 2011, Komise v. Q, T-80/09 P, bod 67).

- 83 V projednávaném případě se však ani neprokázalo, a dokonce ani netvrdilo, že žalobce za účelem získání náhrady utrpěné újmy vyplývající z údajného psychického obtěžování vyčerpal vnitrostátní procesní prostředky, nebo že by tyto prostředky účinně nezajišťovaly jeho ochranu. V důsledku toho musí být návrhová žádání směřující na náhradu uvedené újmy odmítnuta jako nepřipustná.
- 84 Zadruhé je u návrhových žádání směřujících k tomu, aby byla FRA uložena náhrada nehmotné újmy vyplývající z protiprávnosti sporného rozhodnutí, třeba poukázat na to, že podle ustálené judikatury zrušení aktu stíženého protiprávností může samo o sobě představovat přiměřenou a v zásadě dostačující náhradu veškeré nehmotné újmy, kterou tento akt mohl způsobit (rozsudek Soudního dvora ze dne 9. července 1987, Hochbaum a Rawes v. Komise, 44/85, 77/85, 294/85 a 295/85, bod 22; rozsudek Tribunálu ze dne 9. listopadu 2004, Montalto v. Rada, T-116/03, bod 127; rozsudek Soudu ze dne 8. května 2008, Suvikas v. Rada, F-6/07, bod 151), jestliže žalobce neprokáže, že utrpěl nehmotnou újmu, kterou lze oddělit od protiprávnosti, na jejímž základě byl akt zrušen a která nemůže být tímto zrušením zcela nahrazena (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 7. února 1990, Culin v. Komise, C-343/87, body 27 a 28; rozsudek Tribunálu ze dne 6. června 2006, Girardot v. Komise, T-10/02, bod 131).
- 85 V projednávaném případě je pravda, že sporné rozhodnutí neobsahuje žádné hodnocení schopností nebo jednání žalobce, které by bylo způsobilé ho poškodit. Avšak vzhledem k podmínkám, které si zaslouží kritiku, za nichž byla zpracována žádost žalobce o pomoc a provedeno vyšetřování, by samotné zrušení tohoto rozhodnutí nebylo způsobilé vytvořit přiměřenou a dostatečnou náhradu nehmotné újmy způsobené tímto rozhodnutím, které vyplývá z nejistoty a obav vyvolaných protiprávností sporného rozhodnutí. V důsledku toho je tedy nutno uložit FRA, aby žalobci zaplatila částku 5 000 eur.

K nákladům řízení

- 86 Podle čl. 87 odst. 1 jednacího řádu, s výhradou ostatních ustanovení osmé kapitoly druhé hlavy uvedeného řádu, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Podle druhého odstavce tohoto článku může Soud v souladu s požadavky ekvity rozhodnout, že se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží pouze částečná náhrada nákladů řízení nebo se mu náhrada nákladů řízení neuloží.
- 87 Z odůvodnění tohoto rozsudku vyplývá, že FRA je účastníkem řízení, který v podstatné míře neměl ve věci úspěch. Žalobce mimoto ve svém návrhovém žádání výslovně navrhl, aby jí byla uložena náhrada nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že okolnosti projednávané věci neodůvodňují použití ustanovení čl. 87 odst. 2 jednacího řádu, musí FRA nést vlastní náklady řízení a nahradit náklady vynaložené žalobcem.

Z těchto důvodů

Soud pro veřejnou službu (první senát)

rozhodl takto:

- 1) **Rozhodnutí Agentury Evropské unie pro základní práva ze dne 16. října 2009 se zrušuje.**
- 2) **Agentuře Evropské unie pro základní práva se ukládá zaplatit T. Allgeierovi částku ve výši 5 000 eur.**
- 3) **Ve zbývajících částech se žaloba zamítá.**
- 4) **Agentura Evropské unie pro základní práva ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené T. Allgeierem.**

Kreppel

Perillo

Barents

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 18. září 2012.

Vedoucí soudní kanceláře
W. Hakenberg

Předseda
H. Kreppel